

Sygn. akt IV CSK 415/19

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa B. S.
przeciwko N. Spółce Akcyjnej w T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 5 lutego 2019 r., sygn. akt [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 12500
(dwanaście tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka B. S. w ostatecznie sprecyzowanym pozwie przeciwko N. S.A. w T. dochodziła od pozwanej zapłaty kwoty 15.200.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 listopada 2015 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z 17 października 2017 r. oddalił powództwo.

Wyrokiem z 5 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację powódki.

W skardze kasacyjnej powódka jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: czy z treści oświadczenia woli można wyprowadzić twierdzenie o jednoczesnym złożeniu oświadczenia wiedzy w zakresie istnienia oraz rodzaju *causy* rzeczonoego oświadczenia woli o charakterze przysparzającym.

W ocenie powódki, istnieje także potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w zakresie występującej w orzecznictwie sądów rozbieżności dotyczącej kwestii istnienia bądź też nie obowiązku wydania przez sąd drugiej instancji odrębnego orzeczenia co do postanowienia, odnośnie którego strona wnosząca apelację sformułowała wniosek w trybie art. 380 k.p.c., tj. w zakresie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 354 k.p.c. i art. 236 k.p.c. w zw. z art. 380 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

W ocenie powódki skarga jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na oczywiste błędne uznanie zarówno przez Sąd I instancji, jak również Sąd II instancji, że wnioski dowodowe z przesłuchania świadków A. P. – K. i A. K. – K. oraz dowodu z opinii biegłego sądowego były spóźnione, gdy tymczasem wnioski te zostały powołane już w pozwie (tj. na najwcześniejszym możliwym etapie sprawy), a następnie powtórzone przy rozszerzeniu powództwa, zaś wobec ich pominięcia lub oddalenia przez Sąd I instancji zgłoszone i powtórzone w apelacji i popierane podczas rozprawy apelacyjnej. Skarżąca uważa, że błędne było przyjęcie przez Sąd II instancji arbitralnego stanowiska, iż przeprowadzenie dowodu zarówno z dokumentacji księgowej, jak i opinii biegłego sądowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie miałoby znaczenia dla merytorycznego jej rozstrzygnięcia bez jakiegokolwiek uzasadnienia i wyjaśnienia takiego stanowiska. Powódka wskazała także, że nieprawidłowe było przyjęcie przez Sąd II instancji arbitralnego stanowiska, że Sąd I instancji słusznie uznał za nieuzasadniony wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. P. – K. i A. K.

K., albowiem treść zeznań ww. świadków niczego nowego i istotnego do sprawy nie była w stanie wnieść, a okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione, podczas gdy sądowi wolno nie uwzględniać zgłoszonych wniosków dowodowych lub nawet odstąpić od przeprowadzenia dopuszczonych uprzednio dowodów, jedynie jeżeli okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione. Ponadto oczywista zasadność skargi wynika również z tego, że niedopuszczalne jest aby sąd czynił z pominięciem przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego ustalenia wymagającego wiadomości specjalnych, w tym z zakresu księgowości i rachunkowości, dodatkowo odstępując od próby jakiegokolwiek weryfikacji, chociażby posługując się własnymi obliczeniami, twierdzeń strony pozwanej, których zasadności stanowczo zaprzeczyła powódka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia

rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Przedstawione problemy prawne zostały już

rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a część z nich w ogóle nie została sformułowana w prawidłowy sposób, co uniemożliwia odniesienie się do nich. Tytułem przykładu należy wskazać, że w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że środek procesowy uregulowany w art. 380 k.p.c. jest ściśle powiązany z zarzutami i wnioskami środka zaskarżenia i zmierza do obalenia zaskarżonego orzeczenia. Dlatego też formalne uchylanie postanowienia podległego przepisowi art. 380 k.p.c. nie jest ani potrzebne, ani dopuszczalne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2017 r., III PZ 6/16; z dnia 6 kwietnia 2017 r., IV CZ 2/17; z dnia 9 grudnia 2015 r., II CZ 99/15; z dnia 25 marca 2015 r., II CZ 104/14; z dnia 13 czerwca 2013 r., V CZ 22/13; z dnia 19 marca 2008 r., V CZ 8/08).

Wskazane zagadnienie prawne, nie odnosi się do ogólnych, abstrakcyjnych i uniwersalnych problemów prawnych występujących na tle określonych przepisów prawa, lecz w rzeczywistości stanowi pytanie o prawidłowość zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa, na tle wskazanych przez skarżącą okoliczności faktycznych, nie w pełni zgodnych z ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W związku z tym przedstawione pytanie i jego uzasadnienie stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu drugiej instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Skarżąca nie wykazała także, że zaskarżone orzeczenie narusza prawo w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązuje brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw